

B'Tselem - Det israeliska Informations Centret för mänskliga rättigheter i de ockuperade områdena presenterar här nedan sin årliga rapport.

Mänskliga rättigheter i de ockuperade områdena 2011 avseende Gazaremsan.

Original: http://www.btselem.org/annual_report_2011/130900

Översättningen till svenska är gjord av Rolf Björnson i Malmö.

1. Trots tillbakadragande upprätthåller Israel kontroll över Gazaremsan.

I september 2005 drog Israel tillbaka sina styrkor från Gazaremsan, vilket ökade palestiniernas kontroll över sina liv, främst när det gäller möjligheten att röra sig fritt inom större delen av Gaza. Israel har dock fortfarande avgörande kontroll över stora delar av deras liv. Israel har behållit full kontroll över Gazas luftrum och territorialvatten och de flesta gränsövergångarna på land till och från området. Gazabor som vill resa till Västbanken måste passera genom Israel, vilket kräver tillstånd som de israeliska myndigheterna bara beviljar i sällsynta humanitära fall. Dessutom kontrollerar Israel fortfarande det palestinska befolkning- och skatteregistret p.g.a. tullunionen, både när det gäller Västbanken och Gazaremsan.

I maj 2011 förklarade Egypten att övergången vid Rafah ständigt skall hållas öppen så att palestinier kan passera. Öppnandet förbättrade Gazabornas rörelsefrihet, och de flesta kan nu resa till Egypten och därifrån till andra länder, utan Israels godkännande. Varor kan dock inte transporteras via Rafah, så Gazaborna är fortfarande beroende av Israel för sin import och export. Dessutom kan invånarna inte nå Västbanken via Rafah-övergången eftersom Israel inte tillåter dem att resa dit via Jordanien.

2. Belägringen av Gaza.

I juni 2007, sedan Hamas tagit kontroll över Gaza, genomförde Israel en belägring av området och tvingade fram hårda export- och importrestriktioner. Enligt israeliska tjänstemän var syftet att störta Hamasregeringen och få till stånd en frigivning av soldat Gilad Shalit (som till slut frigavs i oktober 2011). Belägringen innebär ett slags kollektiv bestraffning av civilbefolkningen och är därför olaglig.

Resultatet: ekonomiskt sammanbrott och svår fattigdom.

Israels politik har lett till ekonomiskt sammanbrott i Gaza. Förbudet mot import av råmaterial och mot export har lett till att 95% av fabrikerna och verkstäderna har tvingats slå igen. Tiotusentals personer har därmed förlorat sina arbeten. I december 2011 var arbetslösheten 28%, mot 18,7% 2000. Över 70% av befolkningen är beroende av livsmedelsbistånd från internationella organisationer.

3. Export från Gaza - finns det?

Innan belägringen exporterade Gaza artiklar som möbler, textilier och jordbruksprodukter. Enligt siffror från Palestinska handelskammaren

lämnade i genomsnitt 40 lastbilslaster varor Gaza varje dag under de fyra åren närmast före belägringen. Ca 85% av dem var avsedda för Israel och Västbanken.

I juni 2007 förbjöd Israel helt all export från Gaza utom några få skeppslaster jordbruksprodukter. Under de tre åren från juni 2007 till juni 2010 lämnade sammanlagt 255 lastbilslaster jordgubbar och blommor Gaza, avsedda för europeiska marknader - mindre än vad som exporterats under en enda månad före belägringen.

I slutet av 2010 lättade Israel på restriktionerna för jordbruksprodukter. Från november 2010 till april 2011 - jordbrukets exportsäsong - tillät Israel export av ungefär 300 lastbilslaster (70% jordgubbar, 27% blommor, resten körsbärstomater och peppar).

Den 27 november 2011 hade israeliska tjänstemän ett möte med Gazas lantbrukskommitté före exportsäsongen. Israel tillkännagav då att man under denna säsong - november 2011 till maj 2012 - kommer att tillåta 580 lastbilar med export från Gaza (51% jordgubbar, 22% körsbärstomater, 17% blommor och 9% peppar).

Enligt B'Tselem siffror har 233 lastbilar (med 493,5 ton) jordgubbar, 12 laster (34 ton) peppar, 3 laster (11 ton) körsbärstomater och 9.578.040 blommor lämnat Gaza under 2011.

Dessa kvantiteter är obetydliga jämfört med exportmängden före belägringen och motsvarar helt klart inte befolkningens behov. Dessutom tillåter Israel endast export till Europa, inte till Västbanken eller Israel. Exportvolymen till Europa är nått och jämnt lönsam och möjlig endast tack vare den nederländska regeringens medverkan, då den administrerar och finansierar projektet.

4. Import till Gaza: Ja till livsmedel, nej till byggnadsmaterial.

I maj 2010, efter det att den israeliska flottan stoppat de turkiska fartygen, lättade Israel på importrestriktionerna för Gazaremsan. Innan dess var alla artiklar förbjudna utom de som fanns på en särskild lista. Förändringen innebar att alla artiklar nu tillåts utom sådana som Israel hävdar används, eller kan användas, för militära syften - bl a bränsle och byggnadsmaterial.

Under 2011 tillät Israel en import till Gaza av i genomsnitt 4.170 lastbilar i månaden. Det var dubbelt så många som släpptes in före juni 2010, men bara 40% av den mängd som nådde Gaza före belägringen. Det råder ingen livsmedelsbrist i Gaza, men bristen på byggnadsmaterial är fortfarande stor. Den mängd byggnadsmaterial som tilläts under 2011 uppgick till 17% av den genomsnittliga månadsvolymen 2005-2007, innan Israel påbörjade belägringen.

5. Svårigheterna med att bygga upp allt som förstörts.

Israels förbud mot import av byggnadsmaterial hindrar Gazaborna från

att bygga upp allt som förstörts under operation Gjutet bly under december 2008 och januari 2009. Under operationen förstördes 3500 hus helt, och tusentals skadades delvis. Infrastrukturen och många allmänna byggnader fick också allvarliga skador.

För närvarande tillåter Israel endast införsel av byggnadsmaterial avsett för projekt som står under internationellt överinseende. Sedan juni 2010, när Israel tillkännagav att importrestriktionerna skulle lättas, har ungefär 160 sådana projekt godkänts, för infrastruktur, renoveringar av sjukhus, bostadshus osv. Dussintals projekt väntar på godkännande, en del av dem sedan över ett år.

I detta sammanhang har under 2011 ett genomsnitt av 685 billaster byggnadsmaterial släppts in varje månad, jämfört med ett genomsnitt på 5000 per månad under den två-årsperiod som föregick belägringen.

6. Bristen på klassrum.

I Gaza finns 450.000 grundskole- och gymnasieelever, ett antal som växer varje år. Israels förbud mot import av byggnadsmaterial har hindrat återuppbyggnad av skolor som skadats under Israels militära operationer, renovering av skolor på en normal förslitning samt uppförande av nya skolor.

Enligt uppgifter från UNRWAs och Gazas utbildningsdepartement rådde under skolåret 2011-2012 brist på 1000 klassrum för 40.000 elever. Dessutom behöver dussintals klassrum renoveras. För att råda bot på denna brist arbetar de flesta skolor i skift. Under 2011 studerade ca 197.500 elever under eftermiddagsskift.

7. Inget ljus, dåligt vatten, orenat avloppsvatten.

De många åren av belägring har också skadat Gazas elförsörjning allvarligt. Krisen började när Israel bombade Gazas kraftstation som en följd av bortförandet av Gilad Shalit i juni 2006. Efter att i september 2007 ha förklarat Gazaremsan vara en "fientlig enhet" minskade Israel tillförseln av det industriella bränsle som krävs för att driva kraftstationen. Efter en ansökan inlämnad av NGOerna Gisha och Adalah medgav staten en tillförsel av 63% av det erforderliga bränslet. I praktiken levereras dock mindre. Dessutom uppstod under 2010 en konflikt om betalningen av bränslet mellan Hamasregeringen och den palestinska myndigheten på Västbanken. Konflikten ledde till ytterligare reduktion av bränsletillförseln. I början av 2011 började energimyndigheten i Gaza skaffa fram industriellt bränsle från Egypten, till lägre kostnad, genom tunnlar under den egyptiska gränsen.

Vid slutet av 2011 var över en miljon Gazabor fortfarande beroende av elektricitet från Israel. När problem med den israeliska tillförseln uppstår tar det lång tid att samordna reparationer. Den 17 november slutade t ex en av kraftledningarna - som försörjde 120.000 Gazabor med el - att fungera. Det tog tre veckor innan Israel tillät att den reparerades.

Situationen har skapat ett ständigt gap på över 30% mellan efterfrågan på och tillgång till elektricitet. Vid stor efterfrågan kan gapet nå 45%. På grund av bristen avbryter myndigheterna strömtillförseln under upp till åtta timmar om dagen i vissa områden.

Den ständiga elbristen gör att vattenbrunnar och avsaltningsanläggningar inte fungerar ordentligt. Allt vatten i Gaza pumpas in från kustnära vattentäkter där vattenkvaliteten är dålig till följd av överutnyttjande. Den oregelbundna driften av avsaltningsanläggningarna har medfört dålig avsaltning av en del vattentillgångar. Enligt uppgifter från Beredskapsgruppen för vatten, sanitet och hygien (EWASH) gällande juli 2011 uppfyllde bara 5-10 % av vattnet från de kustnära vattentäkterna WHO:s normer för vattenkvalitet. Resten av vattnet var förorenat av klorider och nitrater i en utsträckning som låg långt över rekommenderade nivåer. Elbristen påverkar också reningen av avloppsvattnet. Upp till 80.000 kubikmeter orenat eller delvis orenat avloppsvatten rinner dagligen ut i havet.

Dessutom avbryts vattentillgången. I januari 2011 hade enligt EWASH 45% av invånarna rinnande vatten endast 6-8 timmar under två dygn. Tusentals andra hade inte tillgång till någon vattenledning och tvingades köpa vatten. En del som är anslutna till vattensystemet köper behandlat vatten att dricka, men 17% av Gazaborna har inte råd att köpa behandlat vatten.

8. Inget fiske, inget jordbruk

Jordbruket har drabbats hårt av belägringen, vilket inneburit att tusentals personer förlorat sin försörjning. Detta beror delvis på förbudet mot införsel av vissa basvaror som bekämpningsmedel och reservdelar till bevattningssystem, men även på exportförbudet. Dessutom har Israel förklarat ca en tredjedel av jordbruksmarken nära gränsen var en "säkerhetsremsa", där tillträde är förbjudet eller begränsat, och där Israel lättat på sina restriktioner mot öppen eld. Dessa områden har jordbrukare inte tillgång till.

Israel har också begränsat de områden där fiske är tillåtet. 1994 lät man fiskarna gå 20 nautiska mil från kusten. 2006 hade avståndet reducerats till sex nautiska mil, och efter Operation Gjutet bly har fiskare bara tillåtits fiska inom tre nautiska mil från kusten. Vid slutet av 2011 lade Israel ut fem bojar längs kusten, från Beit Lahiya till Rafah, tre nautiska mil från kusten. Enligt uppgifter från B'Tselem har fartyg vid flera tillfällen beskjutit fiskare som närmat sig bojarna. Fiskarna är därför rädda att närma sig dem, vilket ytterligare begränsar det fiskeutrymme de har till förfogande.

Vattnen i detta område har mager tillgång på fisk, och fiskarna har svårt att livnära sig. Enligt FN-organet OCHA medförde fiskerestriktionerna 2011 att sardin fångsten blev den minsta på tolv år. 2009-2011 var fångsten 437 ton per säsong, mindre än en fjärdedel av fångsten 2006-2008 (1817 ton).

I några fall har den israeliska flottan beslagt fiskares båtar och redskap. Ofta har redskapen inte återlämnats. I vissa fall har båtarna, men inte båtmotorerna, återlämnats. Såvitt B⁷Tselem vet har 24 fiskebåtar konfiskerats under 2011, liksom nät, GPS-utrustning, annan utrustning, och fisk. Endast nio båtar återlämnades till sina ägare, utan att utrustning fanns ombord.

P g a dessa svårigheter har många fiskare slutat fiska. Bara 3700 fiskare finns nu registrerade i Gaza, jämfört med ca 10.000 år 2000.

9. Fiskarnas familjer förlorar sitt levebröd.

Khader Hassan Khader Baker, 29, är gift och har tre barn. Han bor i flyktinglägret a-Shati i Gaza City och är fiskare. Han beskriver för B⁷Tselem vad Israels fiskerestriktioner innebär för fisket utanför Gazas kust.

- I 14 år har jag och min far fiskat med motorbåt utanför Gazas kust. Min farfar och morfar var också fiskare. Trots svårigheterna och fiskerestriktionerna har vi kunnat livnära oss på fisket. Den 11 september 2011 fiskade jag i vattnen utanför Beit Lahiya, mitt emot a-Sudaniyya, tillsammans med min far och sex andra personer. Vi hade två båtar. Israels flotta grep oss och tog in oss på förhör vid Erez kontrollstation. De släppte oss utan skor senare samma dag. De beslagtogs de två båtarna, motorerna, näten, navigationsutrustningen och fiskeredskapen. Jag chockades och det kändes som om vårt hus hade förstörts.

- Jag har inte arbetat sedan dess. Min far har hjärtbesvär och nu har vi inte pengar till hans medicin, så han får gå till UNRWA- kliniken. Eftersom jag inte arbetar köper jag frukt bara en gång i månaden och kött eller kyckling en eller två gånger i månaden. Jag har inte pengar till kläder åt mig och min familj. Eid al-Adha-helgen var särskilt svår för mig. Jag fick stanna hemma som om det var en vanlig dag, jag slaktade inte något får och kunde inte besöka mina släktingar. Mina söner och bröder kände också att något fattades under helgen eftersom de inte, som sina vänner, kunde köpa saker. De var ledsna för de ville kunna fira helgen på samma sätt som alla andra.

10. "Tunnelekonomin".

Till följd av belägringsåtgärderna har ett omfattande nät av tunnlar för smuggling utvecklats mellan södra Gazaremsan och Rafah i Egypten. Sedan belägringen inleddes har stora mängder varor importerats genom dessa tunnlar. Hamasregeringen övervakar tunnelverksamheten och tar upp skatt av användarna. Förutom konsumtionsvaror och andra basvaror smugglar palestinierna även vapen, inklusive raketer. Israeliska flygvapnet har bombat tunnarna många gånger, vilket medfört att en del av dem fått stängas.

När importrestriktionerna lättade kunde den kommersiella verksamheten genom tunnarna minska. Nu används de främst för att föra in byggnadsmaterial, bränsle och varor som inte kan passera vid de officiella övergångarna. Tunnelekonomin försörjer ca 1000 personer. Tunnarna är naturligtvis ingen lämplig ersättning för ett stabilt import-

och exportsystem i en ekonomi som omfattar mer än 1,5 miljoner människor.

11. Reserestriktioner mellan Gaza och Västbanken.

Sedan 2000 har Israel på en rad sätt försökt skilja Västbanken från Gazaremsan och splittra upp palestinierna i två olika befolkningsgrupper. Sedan november 2007 förbjuder Israel palestinier registrerade som invånare i Gaza att vistas på Västbanken utan särskilt tillstånd, vilket beviljas för endast tre månader. Förbudet gäller även palestinier som har bott på Västbanken i årtal. Tillstånd att resa från Gaza till Västbanken ges sparsamt och innehåller en mängd bestämmelser och svårigheter, som krav på att en stor summa pengar måste deponeras. De flesta palestinier som beviljas inresa till Israel via övergången vid Erez är affärsmän eller personer på väg till medicinsk behandling på Västbanken eller i Israel, samt släktingar som ledsagar dem. Enligt uppgifter från WHO ansökte under perioden januari-november 2011 9800 personer om tillstånd att passera Erez för att få medicinsk behandling. Av dessa godkändes 89,3% (jämfört med 81,6% 2010). 233 ansökningar (2,4%) avslogs, varav en gällde en minderårig, och 744 ansökningar (8,3%) fördröjdes (varav 168 gällande minderåriga). Eftersom Israel tar emot ansökningar endast tio dagar före avtalat besök kunde patienter vilkas ansökan fördröjdes inte komma till sin behandling i tid utan måste avtala tid för ett nytt besök och därefter ansöka om nytt inresetillstånd.

Andra förseningar av medicinsk behandling, som Israel inte är inblandat i, beror på restriktioner som införts av det palestinska hälsodepartementet i Ramallah.

12. En invånare i Gaza som skiljs från sin familj på Västbanken.

Suha Qassem Hassan Abu Jabber, 33 år, bor tillsammans med sin man och fem barn i Khan Yunis. Hon föddes i Hebron, gifte sig vid femton års ålder och flyttade till Gaza. 1998 och 2000 besökte hon och hennes barn familjen i Hebron. Sedan dess har hon inte fått besöka sin familj. - Min bror Mu'ataz gifte sig 2002 men jag kunde inte komma till bröllopet. Sedan dess har han fått två barn som jag inte har sett. 2007 dog min bror Akram under en operation där man skulle ta bort hans gallblåsa. Jag lyckades inte träffa honom, ta farväl eller gå på hans begravning. Jag bad familjen att inte begrava honom förrän jag sett honom. Under tre dagar kunde jag inte företa mig något. Jag var i chocktillstånd och kände mig som en fånge i Gaza och jag kunde inte besöka min familj.

-2008 gifte min bror Muhammed sig. Han har en dotter. För ca tre år sedan skadade min far sin näthinna och låg på sjukhus i Hebron i ungefär två månader. Jag fick inte veta något förrän han varit inlagd i 15 dagar. Jag ringde varje dag för att höra hur det var med honom. Min familj berättar inte allt som händer dem för att inte göra saker svårare för mig och för att jag inte ska oroas. I juni 2011 lyckades jag för första gången på elva år se min mor, mina syskon och deras barn. Det

skedde via internet. Jag talade med dem i 40 minuter. När jag såg dem kände jag bara igen min syster Samira, och jag fick be de andra presentera sig. Det är plågsamt att vara så långt borta från min familj. Det blir mera smärtsamt under helgerna, när jag ser att de ingifta familjerna kan träffa dem och inte jag. Jag gråter när jag tänker på min familj. Under årens lopp har jag mer än en gång försökt få tillstånd att resa till Israel och därifrån till Västbanken, men samordningskontoret i Gaza säger att jag nekas inresa för att jag är för ung. Efter en del försök, och på grund av besvikelsen över att nekas tillstånd har jag slutat att lämna in ansökningar.

13. Övergången vid Rafah.

I slutet av maj 2011, efter nästan fyra års av begränsad användning av gränsstationen, förklarade Egypten officiellt att övergången vid Rafah skulle öppnas permanent för palestinier. Enligt uttalandet skulle passagen var öppen dagligen kl 9-17, utom på fredagar och officiella helger, då den skulle hållas stängd. De egyptiska myndigheterna uppgav att kvinnor, minderåriga och män över 45 år inte skulle behöva tillstånd för att komma in i Egypten, och att upp till 600 personer om dagen skulle få passera.

Under de första månaderna efter tillkännagivandet måste personer som ville lämna Gaza via övergången registrerar sig hos det palestinska Inrikesdepartementet. På grund av den stora mängden ansökningar, särskilt under ramadan, som inföll i augusti, fick bara akuta medicinska fall, studenter som skulle påbörja studier samt innehavare av utländska pass, inresetillstånd till Egypten. Det rapporterades att palestinier med nära förbindelser till Hamasregeringen fick tillstånd genast. I december uppgavs att man kunde gå direkt till övergången utan att registrerar sig i förväg. Såvitt B'Tselem vet har personer sedan dess kunnat passera fritt.

Enligt den palestinska resemyndigheten har från juni till december 2011 i genomsnitt 14.867 personer i månaden rest in i Egypten via Rafah-övergången och 14.372 rest till Gaza via Rafah. Det innebär en betydande ökning. I mars 2011 reste totalt 5561 personer ut och 4064 in via övergången. Men före 1997, när övergången var öppen i enlighet med det avtal om gränspassage som USA medverkade till, passerade i genomsnitt 40.000 personer varje månad. Egyptiska myndigheter har en lista över personer som "förbjuds inresa" till Egypten. Ledningen för Rafah-övergången uppger på uppdrag av Hamasregeringen att den inte vet hur många personer som finns på listan eller vilka kriterierna är. 2011 förbjöd Egypten 8037 personer.

14. Gilad friges.

Efter att ha hållits som gisslan i Gaza i mer än fem år frigavs korpral Gilad Shalit den 18 oktober 2011. De som höll honom fången lät inte Internationella Röda Korskommittén besöka honom.

Hans föräldrar tilläts inte kontakta honom eller få upplysningar om under vilka förhållanden han hölls fången. Under hela fångenskapen

har B'Tselem krävt att Hamas' ledningen, som kontrollerar Gazaremsan, ovillkorligen ska frige Shalit och behandla honom humant tills dess. B'Tselem har också krävt att representanter för Röda Korset ska få besöka honom.

Efter frigivningen har media rapporterat att Shalit under den tidigare delen av sin fångenskap behandlats hårt men att behandlingen förbättrades senare. Det rapporterades också att Shalit, som är närsynt, under hela fem årsperioden inte fick ha glasögon, och att han gått ner ca 10 kilo på grund av undernäring.

Att gripa en person (civil eller soldat) och hålla kvar honom mot sin vilja i syfte att få motståndaren att uppfylla vissa krav betraktas av folkrätten som "tagande av gisslan" och är absolut förbjudet. Brottet blir betydligt grövre om de som tar gisslan hotar att döda eller skada gisslan om kraven inte uppfylls. Omständigheterna kring Shalits gripande och fångenskap visar tydligt att det var fråga om "tagande av gisslan".

Fem år och fyra månader efter bortförandet av Shalit kom Hamas och Israel, under medverkan av tyska och egyptiska medlare, överens om en utväxling. Överenskommelsen undertecknades i Egypten den 11 oktober. En vecka senare fördes Shalit till Egypten och, efter frigivningen av 450 palestinska fångar, till Israel. I ett andra steg frigavs i enlighet med överenskommelsen 550 palestinska fångar den 18 december 2011.

B'Tselem välkomnar frigivningen av Shalit, som hållits fängslad i uppenbar strid mot sina rättigheter.